

ÖRÖK

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

2023. június

Völgyzugoly Műhely Kft.

GÖD

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY JÓVÁHAGYÁSRA ELŐKÉSZÍTETT ANYAG

Megbízó
Göd Város Önkormányzata
2131. Göd, Pesti út 81.

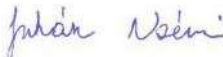

Tervező
Völgyzugoly Műhely Kft.
1024 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 13-15. II./5.
Tel.: 1-439-0491, 70-938-3224, 20-9138-575

2023. július
VZM 1774/23
god_ovh_230629

ALÁÍRÓLAP

Stratégia tervezés	Ferik Tünde vezető településrendező tervező TT/1 13-1259	
	Bérczi Szabolcs okl. településmérnök TT 13-1411 okl. környezetgazdálkodási agrármérnök	
	Pernyész-Ovádi Noémi okl. építésmérnök okl. urbanisztikai szakmérnök É 01-6440, TT 01-6440	
	Juhász Noémi tájrendező- és kertépítőmérnök	
Tájrendezés, környezetvédelem	Kéthelyi Márton okl. tájépítésmérnök tájvédelmi szakértő TK 01-5282	
	Marján Melinda okl. tájépítésmérnök okl. természetvédelmi mérnök	
Régészet	Belényesi Károly régész, örökségvédelmi szakértő (15-016)	
Munkatárs	Tagyi Virág tájrendező és kertépítő mérnök Nagy Emese tájrendező és kertépítő mérnök	

TARTALOM

Bevezető.....	4
ELŐZMÉNYEK, A MEGBÍZÁS ISMERTETÉSE.....	4
JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET	4
1. Örökségvédelmi vizsgálat.....	8
1.1. A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag) és a település régészeti örökségének felmérése.....	8
1.2. A település- és tájszerkezet alakulása	8
1.3. A településszerkezet értékelése	14
1.5. A védett műemléki értékek és a helyi építészeti örökség értékleltára.....	19
1.6. A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket és a nyilvántartott régészeti lelőhelyek	20
2. A rendezés során tervezett változások hatáselemzése	24
2.1. Műemléki értéket, helyi védett épületet ÉRINTŐ akcióterületek és akciópontok.....	25
2.2. Területi védelemmel érintett akcióterületek és akciópontok.....	25
2.3. Az ismert változások hatásai a régészeti örökségre	26
3. Az önkormányzati feladatok meghatározása	36
4. Összefoglaló	37
5. Nyilatkozatok.....	38
Melléklet	40

BEVEZETŐ

ELŐZMÉNYEK, A MEGBÍZÁS ISMERTETÉSE

Göd hatályos településfejlesztési koncepciója (továbbiakban: TFK) 2018 novemberében került elfogadásra. A TFK jóváhagyása óta az építészeti és településrendezési jogszabályi környezetben jelentős változások léptek életbe.

A legfrissebb, nagyszabású jogszabályi változás a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet (továbbiakban: R.)

A város hatályos stratégiája, Göd Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája viszont jóval korábban készült, a vonatkozó korábbi - az integrált településfejlesztési stratégia tartalmát, felépítését alapvetően befolyásoló a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet (továbbiakban: korábbi R.) életbe lépése előtt, 2008 májusában. A hatályos stratégia még az akkori pályázatokhoz kapcsolódóan kiadott útmutató szerint készült.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) hatálybalépést és átmeneti rendelkezéseket tartalmazó 60. § (12) bekezdése alapján, ha a település nem készítette 2021. július 1-jét megelőzően integrált településfejlesztési stratégiát vagy az nem felel meg az új R.1 követelményeinek, az új R.-nek való átmeneti megfelelés érdekében a szükséges kiegészítések elkészítésével településfejlesztési tervnek tekintendő integrált településfejlesztési stratégiát készíthet, amely 2027. június 30-ig hatályos.

Göd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy döntött, hogy (településfejlesztési tervnek tekintendő) ITS-t készít, melynek része az örökségvédelmi hatástanulmány, ezzel a település a Völgyzugoly Műhely Kft.-t bízta meg.

JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 85/A.§-a alapján örökségvédelmi hatástanulmányt kell készíteni a településfejlesztési tervek kidolgozása során, — ha a településfejlesztési terv készítésekor nem készült, vagy a rendezés alá vont területre nincs örökségvédelmi hatástanulmány, vagy van, de az tíz évnél régebbi, akkor azt a rendezés alá vont területre el kell készíteni. A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Kormányrendelet 83.§-a részletezi az örökségvédelmi hatástanulmány tartalmi követelményeit.

A hatástanulmányban örökségvédelmi vizsgálat keretein belül számba kell venni a régészeti örökség elemeit, a műemléki értékeket, valamint települési értéktárat kell készíteni. Ezekhez kapcsolódóan vizsgálni kell a táji-természeti, településhálózati és településtörténeti összefüggéseket, a településkép, utcaképek, településkarakter és a területhasználatok változását a kulturális örökség szempontjából, valamint a védettségek bemutatását követően elemezni kell az örökségi értékeket érő várható hatásokat.

Göd város Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) kapcsán a Pest Megyei Kormányhivatal, 2023. április 25.-én kelt, PE/EPO/1254-2/2023 ügyiratszámú határozatában előírta örökségvédelmi hatástanulmány, régészeti munkarészének elkészítését. A tanulmány a nyilvántartott régészeti lelőhelyekre vonatkozó közhiteles adatokra és a 2023.június 19.-én végzett helyszíni szemle eredményeire épül (a bejárásen részt vettek: Molnár Szabolcs, Szabó Zoltán, és Wolf Ernő régész technikusok).

---

¹Jelen dokumentumban: R.

A kulturális örökségvédelem általános elvei

A régészeti lelőhelyek a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban Kötv.) 11. § alapján általános védelmet élveznek. A törvény szelleme és a védelem logikája szerint a régészeti lelőhelyek épségét meg kell őrizni. A Kötv. 3.§-a szerint a kulturális örökség védelme érdekében a köz- és magáncélú fejlesztéseket - így különösen a terület- és településfejlesztés, terület- és településrendezés, környezet-, természet- és tájvédelem és az ezzel kapcsolatos beruházások tervezését - e védelemmel összhangban kell végezni.

A kulturális örökség a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége. Tilos a kulturális örökség védett elemeinek veszélyeztetése, megromlása, megsemmisítése, meghamisítása, hamisítása. A kulturális örökség elemeit tudományos módszerekkel kell felkutatni, számba venni, értékelni, az utókor számára megőrizni és hozzáférhetővé tenni. (Kötv. 4. § (1-2.))

A kulturális örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent az állami és önkormányzati szervek, a nemzeti szervek, az egyházak, a társadalmi és gazdasági szervezetek, valamint az állampolgárok számára. (Kötv. 5. § (1))

A föld felszínén, a földben, a vizek medrében vagy máshol rejlő vagy onnan előkerülő régészeti lelet állami tulajdon. (Kötv. 8. § (1))

A régészeti lelőhelyeket - a fenntartható használat elvének figyelembevételével - csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak. (Kötv. 9. §)

A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni. A régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük. (Kötv. 10. § (1-2.))

A régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak. (Kötv. 11. §.)

Ezért egy-egy beruházási területen, a földmunkával járó fejlesztések esetében régészeti lelőhelyek védelme érdekében a fentiek alapján kell eljárni.

Örökségvédelemmel, régészeti lelőhelyek védelmével kapcsolatos alapvető jogszabályok jegyzéke:

- 2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről (Kötv.);
- 191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet az örökségvédelmi bírságról;
- 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, különösen a kunhalmok és földvárak törvényi védelméről (23. § (2));
- 1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről;
- 439/2013. (XI. 20.) Korm. rend. A régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről
- 13/2015. (III. 11.) MvM rend. A régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálójának anyagi elismerésének részletes szabályairól
- 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos különleges jogszabályok jegyzéke:

- 1954. évi Hágai Egyezmény" [1957. évi 14. törvényerejű rendelet a kulturális javak fegyveres összeütközés esetén való védelme tárgyában, Hágában, 1954. évi május hó 14. napján kelt nemzetközi egyezmény, valamint az ahhoz csatolt jegyzőkönyv (a kulturális javak háború idején megszállott területről való kivitelének tilalma tárgyában) kihirdetéséről];
- 149/2001 (VIII. 31) Korm. rendelet a Magyar Köztársaság Kormánya és az Európa Tanács tagállamai között 1992. január 16-án kelt, Václavban aláírt, a régészeti örökség védelméről szóló Európai Egyezmény kihirdetéséről
- 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

„357. § (1) Műemlék vagy védett kulturális javak megromlása”

A régészeti területek típusai:

A régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak. (Kötv.11. §.)

A Kötv. a régészeti területeket három típusba sorolja be:

- Régészeti lelőhely (7. § 35. pont)
- Fokozattan védett, vagy kiemelten védett régészeti lelőhely (13. § (3))
- Régészeti érdekű területek (7. § 29. pont)

Régészeti lelőhely

Régészeti lelőhely az a földrajzilag körülhatárolt terület, amelyen a régészeti örökség elemei eredeti történeti összefüggéseikben megtalálhatóak. A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti helyükön, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni, ezért a védelmükre irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenni (Kötv. 10. § (1-2)). A régészeti lelőhelyeket a földmunkával járó fejlesztésekkel el kell kerülni (Kötv. 19. § (1)).

Ha a régészeti lelőhely elkerülése a fejlesztések, beruházások költségeit aránytalanul megnövelné, vagy a fejlesztés, beruházás másutt nem valósítható meg, a veszélyeztetett régészeti lelőhelyeket előzetesen fel kell tární (a továbbiakban: megelőző feltárás). A megelőző feltárás részeként a régészeti lelőhelyen - a hatóság eltérő rendelkezésének hiányában - próbafeltárást kell végezni. A régészeti érintettség mértékétől függően - külön jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén - a hatóság régészeti megfigyelést írhat elő.

A megelőző feltárássra vonatkozóan a feltárássra jogosult intézmény és a beruházó írásbeli szerződést köt. A szerződés tartalmazza a feltárás módját, időtartamát, a feltárássra jogosult intézmény által végzendő régészeti feladatellátás költségét, valamint a jogszabályban meghatározott egyéb szakmai feltételeket. A (10) bekezdés szerinti szerződést a feltárássra jogosult intézménynek és a beruházónak a jogszabályban meghatározott adattartalomnak a beruházó által történő rendelkezésre bocsátásától számított 15 napon belül kell megkötni (Kötv.22.§ (10-11))

Nagyberuházás (Kötv. 7.§ (20) bekezdés) esetén a Kötv. 23/B-F.§ szerint, kell eljárni.

Azt a természetes vagy jogi személyt és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki (amely) az e törvényben engedélyhez kötött tevékenységet engedély nélkül vagy attól eltérő módon végzi, illetve a védetté nyilvánított, vagy e törvény erejénél fogva védelem alatt álló kulturális örökség elemeit jogellenesen megsemmisíti, vagy megrongálja, illetve a védett kulturális örökségi elemet kötelezettségének elmulasztásával veszélyeztet, örökségvédelmi bírsággal (a továbbiakban: bírság) kell sújtani. Az örökségvédelmi bírság kiszabása nem mentesít egyéb, építésügyi eljárásban kiszabható bírság alól.

Bírsággal sújtható az, aki a jogszabály által előírt bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget. (Kötv. 82. § (1-2))

A 191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet alapján (2. § (2)) A bírság megállapítása szempontjából a Kötv. 46. §-ban meghatározott kulturális javak és a nem védett kulturális javak a IV., a nyilvántartott régészeti lelőhelyek és a kulturális örökség ideiglenes védelem alatt álló elemei az I. kategóriába tartoznak. 2. § (4)) A kulturális örökségnek a Kötv. hatálybalépése előtt védetté nyilvánított elemei közül a régészeti lelőhelyek és kulturális javak e rendelet alapján mindaddig az I. kategóriába tartoznak, amíg a védettségükre vonatkozó rendelet, illetve határozat másképp nem rendelkezik.

Ezzel párhuzamosan a szabálysértési jog és a büntetőjog is védelembe részesíti a régészeti lelőhelyeket.

A régészeti lelőhelyek védelme a tulajdonos rendelkezési jogát is korlátozza. A Btk. 357. § büntetni rendeli a régészeti jelentőségű földterületeken elkövetett rongálást:

„(1) Aki a tulajdonában álló, a kulturális javak körébe tartozó és védett tárgyat megrongálja, büntetett követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki az (c) bekezdés szerinti tárgyat megsemmisíti, vagy annak helyrehozhatatlan károsodását idézi elő, öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

Fokozottan védett, vagy kiemelten védett régészeti lelőhely

A régészeti lelőhelyek a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. tv. erejénél fogva védelem alatt állnak, illetve miniszteri rendelettel, vagy hatósági eljárás során lettek kiemelten védetté nyilvánítva. Kiemelten védett az a régészeti lelőhely, mely kivételes tudományos jelentőséggel, nemzetközi vagy országos szempontból kiemelkedő fontossággal bír. Fokozottan védett az a régészeti lelőhely, melynek tudományos jelentősége megállapítható, és nagyobb tájegységre nézve kiemelkedő fontossággal bír.

A Kötv. 13. § (1) bekezdése értelmében a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyen nem lehet olyan tevékenységet folytatni, amely annak akár részleges állapotromlását eredményezheti. A (2) bekezdése értelmében védetté nyilvánított régészeti lelőhelyhez védőövezetet lehet kijelölni.

Régészeti érdekű terület

Régészeti érdekű területnek számít valamennyi olyan terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető. (Kötv.7. § 29.) pont) „A régészeti örökség elemei a régészeti érdekű területekről vagy a régészeti lelőhelyről csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el. (Kötv. 19. § (2)) A fentiek alapján, ezért fokozott figyelemmel és óvatossággal kell eljárni minden földmunkával járó beruházás, területfejlesztés esetén. A beruházás megtervezése előtt, a beruházás megvalósíthatóságának érdekében a tervezett beruházás helyszínét ezért célszerű kulturális örökségvédelmi szempontból megvizsgálni.

„A régészeti örökség elemei a régészeti érdekű területekről vagy a régészeti lelőhelyről csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el.”

Ennek alapján fokozott figyelemmel és óvatossággal kell eljárni és minden tervezett földmunka előtt célszerű a Hatósággal (ebben az esetben a Pest Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály) egyeztetni.

Amennyiben régészeti érdekű területen földmunkák során addig ismeretlen régészeti lelőhely kerül elő, abban az esetekben a végzett tevékenységet abba kell hagyni, és a helyszín vagy lelet őrzése mellett haladéktalanul értesíteni kell a területileg illetékes önkormányzat jegyzőjét, aki a területileg illetékes múzeum (jelen esetben: Ferenczy Múzeum, 2000, Szentendre, Kossuth Lajos u. 5.) és a hatóság szakmai bevonásáról köteles gondoskodni. A bejelentési kötelezettség a felfedezőt, az ingatlan tulajdonosát, az építtetőt és a kivitelezőt egyaránt terheli, elmulasztása örökségvédelmi bírság kiszabását vonja maga után (Kötv. 82. § (2)) A múzeum 24 órán belül írásban köteles nyilatkozni a munka folytathatóságáról, amennyiben „a múzeum nyilatkozata alapján a régészeti emlék vagy a lelet veszélyeztetése nélkül a tevékenység még részlegesen sem folytatható, a tevékenység jellege szerint illetékes hatóság köteles annak folytatását azonnali hatállyal megtiltani és legfeljebb 30 napra felfüggeszteni, és intézkedéséről a hatóságot értesíteni”. Mentő feltárás esetén a szükséges beavatkozás költségeit a feltárással jogosult intézmény (múzeum) köteles állni. A lelet, illetve a lelőhely bejelentőjét jutalom illeti meg. A régészeti lelőhely és a lelet megtalálójának elismerését a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 55§ részletesen szabályozza. A nyilvántartásban nem szereplő régészeti lelőhelyben vagy az onnan származó leletekben okozott kár, illetve ezek megsemmisítése ugyancsak büntetendő cselekmény, a Btk. 357 § (1) és (2). pontja alapján.

Kunhalmok, földvárak természetvédelmi oltalma

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 2§ 11. pont szerint, a tájképi jelentőségű régészeti lelőhely: olyan régészeti lelőhely, amely megjelenésével környezetének meghatározó tájképi eleme (így különösen erőd, erődítés, vár, templom maradványai, földvár, halomsír, kunhalom, a domborzatból kiemelkedő, többszörösen rétegzett település).

A táji értékek kiemelt természetvédelmi oltalmáról a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezik. 23. § (2) bekezdése szerint: a törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Az e bekezdés alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek [24. § (1)] minősülnek.

A 28. § (5) bekezdése szerint: a 23. § (2) bekezdése alapján védett forrás, víznyelő, kunhalom, földvár természeti emlékek minősül, így a 28. § (1) bekezdés szerint védett természeti területnek minősül.

Az épített környezet értékeit érintő egyéb tervműfajok

Az építésügy jogszabályi rendszere a közelmúltban változott: a 2016-2017. években elfogadásra, majd többször módosításra került a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény. A jogszabályváltozásokkal két új tervműfaj lépett életbe: a **településképi arculati kézikönyv** (a továbbiakban: TAK), valamint a **településképi rendelet** (a továbbiakban: TKR).

A **településképi arculati kézikönyv** szemléletformáló célt szolgál, mely a településképi követelményeket alapozza meg. Ebben kell meghatározni a település településkaraktert meghatározó településképi jellemzőit, a településképi szempontból egymástól jól elkülönülő településrészeket arculati jellemzőikkel és értékeikkel, a településképi minőségi formálására vonatkozó javaslatokat, valamint a településképhez illeszkedő építészeti elemeket. Göd város önkormányzata 2017-ben fogadta el a település településképi arculati kézikönyvét.

A **településképi rendelet** állapítja meg a helyi építészeti örökség területi és egyedi védelmét, a településképi szempontból meghatározó területeket, valamint a településképi követelményeket. A TKR megalapozására a TAK szolgál. A településképi rendelet és a helyi építési szabályzat mellérendelt viszonyban áll egymással. A két rendelet célja, szerkezete és tartalmi felépítése is eltérő, de a két rendeletnek összhangban kell állnia egymással.

- **Göd Város Képviselő-testületének 40/2017. (XII.21.) önkormányzati rendelete a településképi védelméről.**

A település épített értékeinek ismertetését a településtervhez és a településfejlesztési tervhez készített megalapozó vizsgálat tartalmazza. Az azóta bekövetkezett jogszabályváltozások értelmében a kulturális örökség védelméről szóló rendelkezés kikerül a helyi építési szabályzat hatásköre alól. A helyi védelemről a továbbiakban az 1997. évi LXXVIII. törvény alapján a TKR-ben lehet rendelkezni. Göd a TKR megalkotásakor több épületet és egyéb értéket is helyi védelem alá helyezett.

1. ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT

1.1. A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETI LEÍRÁSA (A TÖRTÉNETI TELEPÜLÉS- ÉS TÁJSZERKEZET ALAKULÁSA, A TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG) ÉS A TELEPÜLÉS RÉGÉSZETI ÖRÖKSÉGÉNEK FELMÉRÉSE

A Duna bal partján, Vác déli előterében fekvő Göd elsősorban a partmenti sávot uralja. A folyó feletti magaspart és a Dunába futó Ilka-, valamint Szódrákosi-patakok völgyeinek kedvező megtelepedési feltételeit már az újkőkor telepesei is ismerték. Az őskortól napjainkig folyamatosan lakott partmenti sávban és elsősorban az Ilka-patak mentén alakultak ki a mai település közvetlen előzményeinek tekinthető településtörténeti centrumok.

Göd története és értékes régészeti öröksége szempontjából meghatározó a maga nemében különleges, tulajdonképpen „meg nem épült” római kori erőd, amely egy különleges, végül kudarcra ítélt késő római „kísérlet” történetébe enged bepillantást.

A mai Göd közvetlen, középkori, előzménye újra a partmenti sáv jelentőségére mutat rá. A ma is azonosítható földvár körül létrejövő település, bizonyára a Váci püspökség birtokai között feltűnő Gud, vagy Göde, amelynek egykori dűlőneve: Templom h(egy, vagy hely) is utal a később elnéptelenedő falura. A török korban, a Duna mentén Vácra vezető útra épült Göd elpusztul, újraéledése és újkori virágzása majd csak a Grassalkovich uradalom részeként indul el a 18. század második harmadában (1-3. képek).

1.2. A TELEPÜLÉS- ÉS TÁJSZERKEZET ALAKULÁSA

A településszerkezet kialakulásának vizsgálatát a katonai felmérések segítségével és a településtörténet ismeretében mutatjuk be.

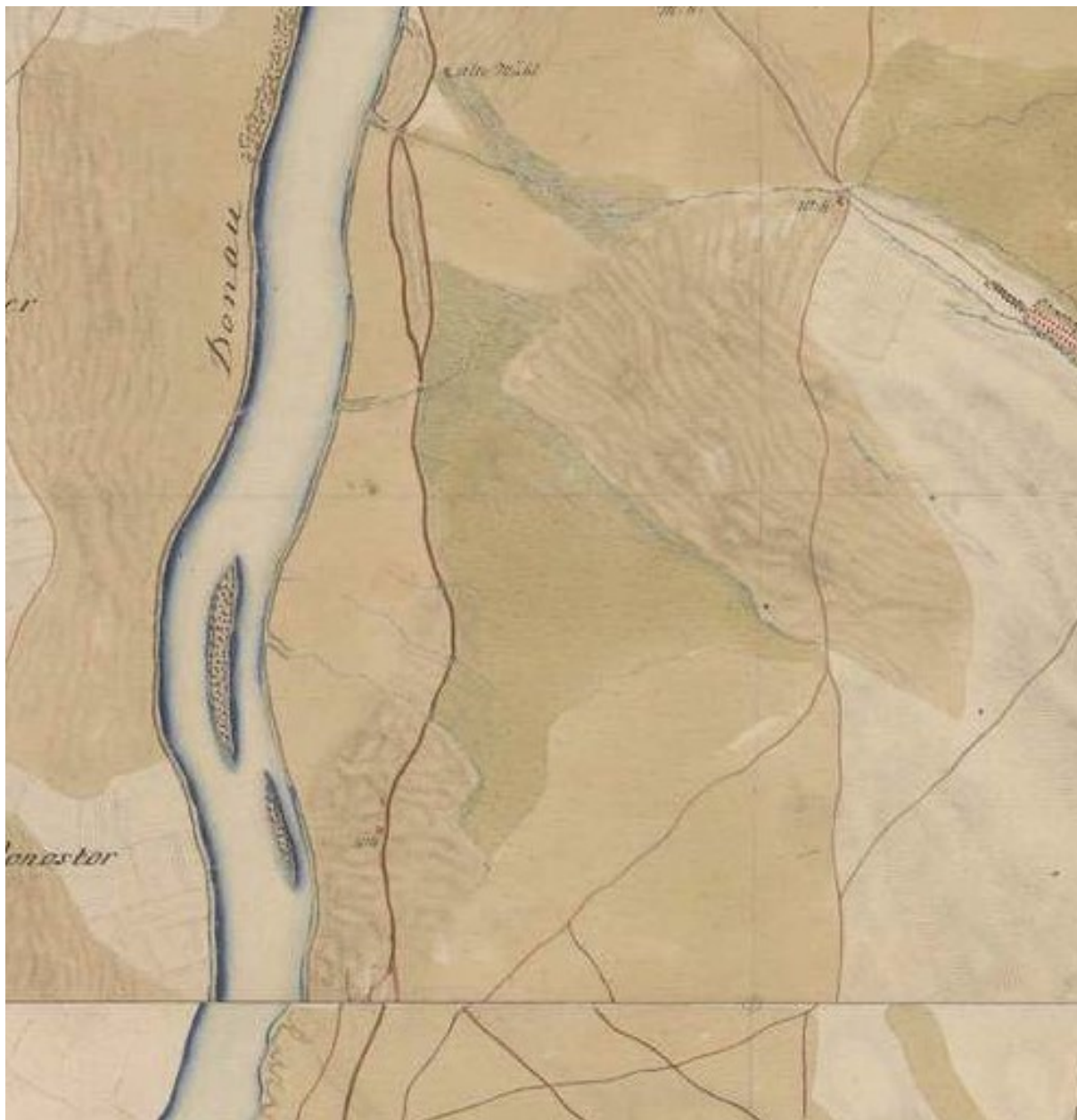
I. KATONAI FELMÉRÉS (1783)

A török kiűzését követően Göd egy elhagyott, kiégett pusztá volt, ekkor Szódhöz tartozott. Göd-pusztá kialakulása az 1700-as évekre tehető, mely a mai Nemeskéri kúria környékénél található. A következő évtizedekben több birtokos kezére került, majd 1736-ban a Grassalkovich család

tulajdonában állt, amikor kiépült a Göd-pusztai központ, a Kincsem telep, a pálinkaház illetve a sörfőzde. A falu további kiépítése, gazdasági fejlesztése indult meg a következő években.

Az első katonai felmérésen, mely 1783 és 1785 között jött létre, a puszta illetve a Kincsem telep kezdeti részei.

A település a Duna és Sződ város között húzódik. A puszta mellett a Duna közelségének köszönhetően egyes helyeken mocsaras területek láthatóak a térképen, a keleti oldalon szántók, illetve a jelenlegi úthálózat alapjai vannak feltüntetve. Ezek egyik fő eleme a délről érkező Dunakeszi főútvonal.

Göd tágabb térsége I. Katonai Felmérés (forrás: arcanum.com)

II. KATONAI FELMÉRÉS (1852)

A második katonai felmérést 1852. év során Wenzel Umsculd, őrnagy irányította.

Ekkorra már megjelentek a hajómalmok a Dunán, 1830-ban a Mayerffyak vásárolták meg Gödöt, 1846-ban pedig az ország első vasújtját Pest és Vác között avatták fel, melynek Göd lett a harmadik állomása. Utóbbi már a második katonai felmérésen is jól látható, és gazdaságilag is jelentős változásokat hozott a terület életébe.

A szabadságharc után a terület új tulajdonosok kezébe került, majd 1964 után felparcellázták a telkeket. Az új tulajdonosok Floch-Reichersberg, Schöffner Bódog, Arany László, Nemeskéri-Kiss Miklós és dr. Széchy Kálmán birtokosok lettek.

A két katonai felmérés közötti fő különbség a megépült vasútvonal, továbbá a főút szabályosabb vonalvezetést kapott, illetve a vasútvonal kiépítésének köszönhetően megtörtént a vizezsebb területek szabályozása.

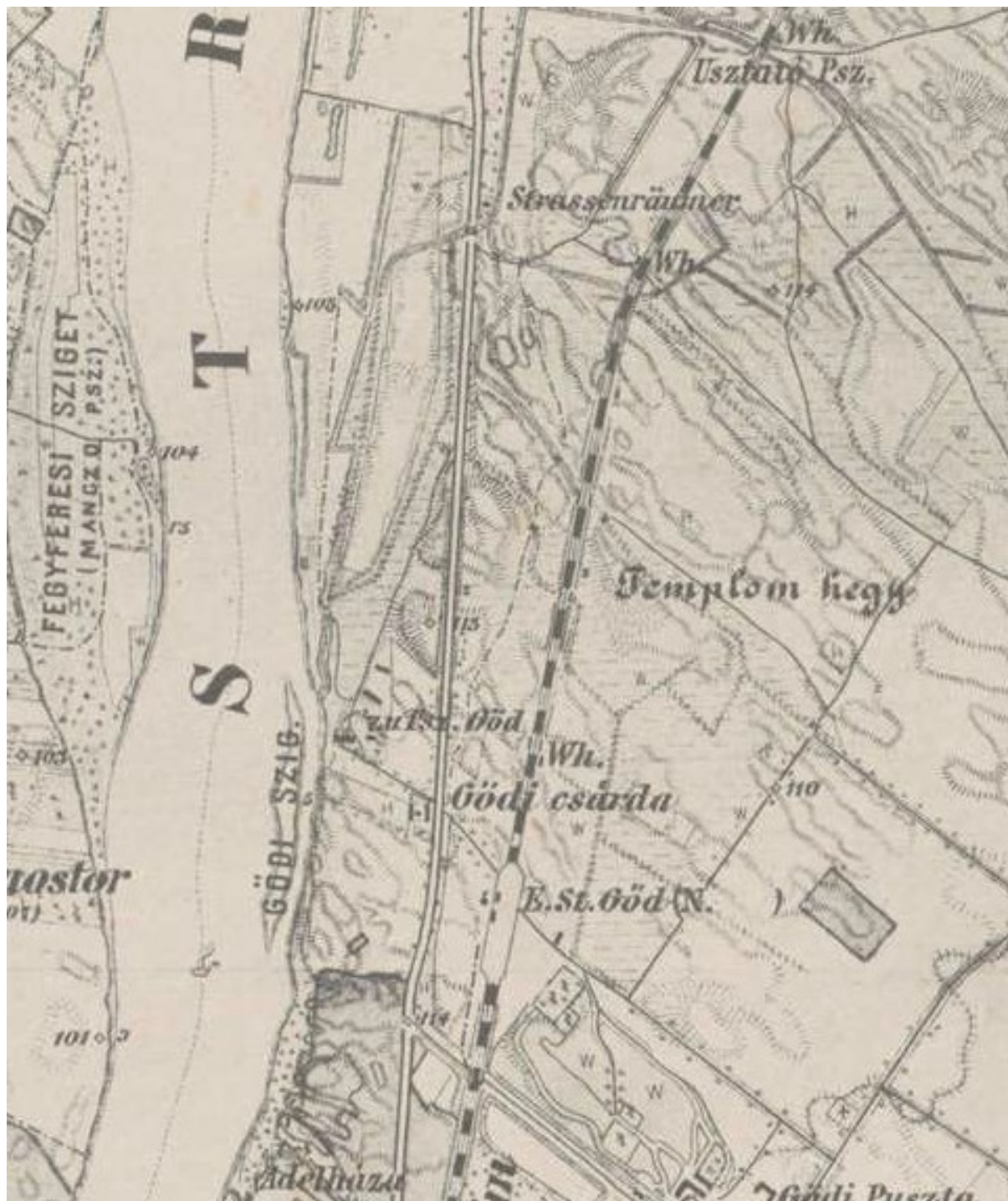
Göd tágabb térsége II- Katonai Felmérés (forrás: arcanum.com)

III. KATONAI FELMÉRÉS (1882)

1873-ban jelent meg Felsőgödtelep, 1875-től 1880-ig pedig a Kincsem versenyló tréningtelep. A területen számos egyéb épület is látható, többek között szeszyár, gazdasági vasút, istállók, valamint kialakult Kis-Göd és a Villatelep.

A második és a harmadik katonai felmérés közötti időszakban területhasználati változások nem igen történtek.

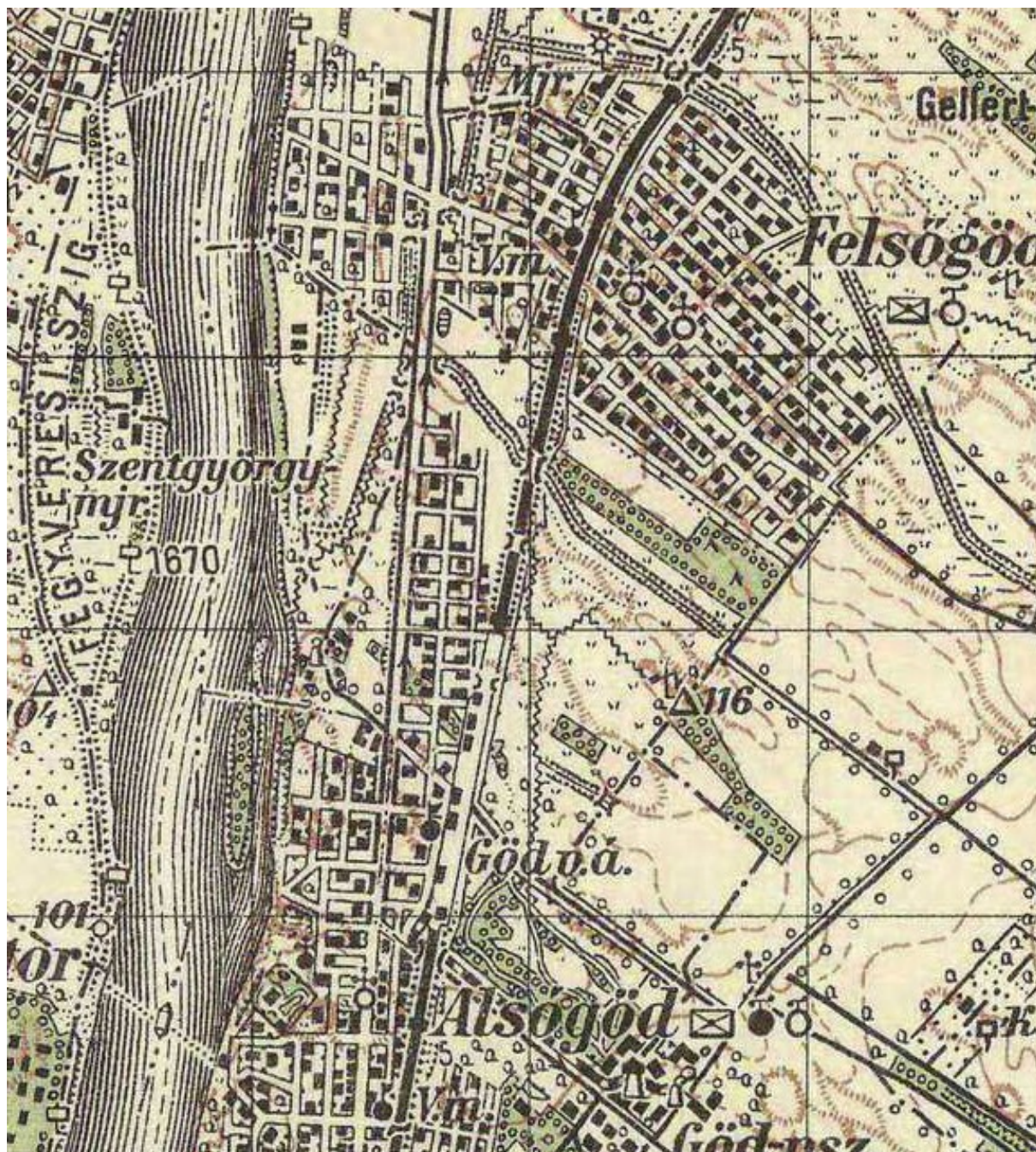
Göd tágabb térsége a III. Katonai Felmérésen (forrás: arcanum.com)

MAGYARORSZÁG KATONAI FELMÉRÉSE (1941)

A harmadik katonai felmérés óta eltelt bő száz évben alakult ki a település mai szerkezetének jelentős része. A lakóépületek megjelenése mellett, Felsőgöd rohamosan fejlődött, és Alsógöd kialakulása is elkezdődött. 1914-ben Felsőgöd levált Sződről, és önálló településsé szerveződött.

1921-ben Alsógöd is elindult a fejlődés útján, ekkor kisközséggé alakult. A negyedik katonai térképen már látszik a mai településszerkezet, a megépült templomok, és egyes szolgáltatási funkciójú épületek. A továbbiakban a település szerkezete alapvetően nem változott, megőrizte jellegét, területe viszont növekedett.

Göd és térsége a XX. Században (forrás: arcanum.com)

NAPJAINKBAN

Alsógöd és Felsőgöd 1970-ben egyesült, ekkor kapta meg a Göd elnevezést, majd 1999-ben pedig városi rangot kapott.

A mai közigazgatási határon belül tehát Felsőgöd és Alsógöd lakóterülete terül, melyet a Pesti út köt össze. A Pesti út mentén szintén lakóterületek alakultak ki, egészen a Duna-partig. Az 1877-ben 118 főt számláló település mára már több mint 18 ezer lakossal rendelkezik, továbbá fontos változásként lehet tekinteni az 1950-ben épült Termál strand megépülésére, a Samsung gyár átadására, a csatornázás befejezésére.

Göd területe napjainkban (forrás: Lechner Tudásközpont adatszolgáltatása)

1.3. A TELEPÜLÉSSZERKEZET ÉRTÉKELÉSE

Göd tájhasználatát és a kül- és belterületek valódi területfelhasználását, meghatározzák a természet, - közlekedés, valamint a gazdaságföldrajzi és a táji, történeti adottságok. A természeti környezet mellett az épített környezet is jelentősen befolyásolja a településszerkezetet és a város arculatát. A közigazgatási körzetet átszelő autópályák és egyéb közutak, valamint vasutak nyomvonalai Göd település szerkezetének és arculatának meghatározó tényezői.

Göd a Duna partján fekszik, így a település elhelyezkedése miatt a Duna szerepe meghatározó. A település belterülete a közigazgatási terület nyugati részén alakult ki, keleti része pedig fontos gazdasági, vállalkozási és rekreációs térséggé vált. A Duna és az ártere a nyugati határon helyezkedik el, megakadályozva a további nyugati irányú terjeszkedést, még az M2-es autópálya a település keleti határában, a közigazgatási határ mellett halad át a településen.

A város fő közlekedési tengelye és településszerkezetileg meghatározó eleme a 2. sz. főút és a Budapest-Szob vasútvonal. E markáns észak-dél irányú vonalas elemekre szerveződtek a város feltárását szolgáló kelet-nyugat irányú utcák.

A város gyors, az utóbbi 140 évben történt kiépülésének köszönhetően a feltáró utcákra szerveződött tömbök és keresztutcák szabályos kialakítása a város egész területén tervezettségre utal. A sűrű úthálózattal jellemezhető településszerkezet homogén, a terület nagy részét alkotó családi házas övezetet nem tagolják, illetve alig szakítják meg más jellegű közterületek. A település belterületének döntő többségét lakóterületek teszik ki. A lakóterületek beépítési jellemzői és a telekstruktúra jellege szerint kisvárosias, kertvárosias, valamint falusias lakóterületekre oszlanak.

A településen elkülöníthető 6 városrész: Központi városrész (Központ), Felsőgöd, Alsógöd, Oázis lakópark (Újváros), Bócsa-Újtelep és Nevelek.

A Központi városrész Göd lakott területeinek súlypontjában helyezkedik el, e településrészen koncentrálódik a városi intézmények döntő hányada, ezért a településrészen jellemző lakóterületi túlsúly ellenére a városrész települési szinten jelenleg központi szerepet tölt be.

A Felső- és Alsógöd településrészek a város történelmi múltjából adódóan elkülöníthető településszerkezeti egységek. A két településrész közötti üdülőterületek folyamatosan alakultak át lakóterületekké. Alsógödon nem alakult ki alközponti szerepet betöltő településrész. Ez elsősorban a Központi városrész közelségével, a két városrész szoros kapcsolatával magyarázható. A városrészben elsősorban a falusias, kertvárosias lakóterületek dominálnak, intézmények és szolgáltató egységek egyáltalán nem kaptak helyet.

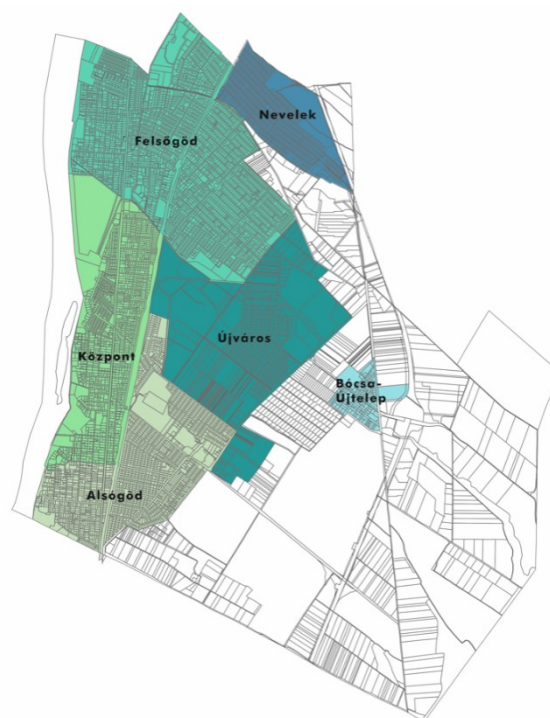
Felsőgöd saját ellátását biztosító alközponttal rendelkezik. Az Ady Endre utca vasútállomás közeli szakasza tölt be az alközponti szerepet. Az alközponti területen elsősorban kereskedelmi egységek és alapfokú intézmények, illetve orvosi rendelők kaptak helyet. A központi funkciót ellátó terület városképileg nem különül el az egyébként falusias lakóterületi túlsúllyal jellemezhető városrésztől, térszervezése, közterületeinek kialakítása és az épületek tömeg-, valamint részletképzése nem mutat városias karaktert.

Az Oázis lakópark (Újváros) városrész Göd jövője szempontjából stratégiai jelentőségű, hiszen itt található a legtöbb beépítetlen, fejlesztésre váró terület, s ezért a jövőben itt megvalósuló építkezések, megtelepedő vállalkozások, létrejövő rekreációs tevékenységek, valamint új, központi funkciót megjelenésére is számítani lehet a területen.

Az összefüggő belterületi városmagtól leszakadva, attól keletre található a teljesen elkülönülő Újtelep, azaz Bócsa területe. Bócsa mindig is különálló, napjainkra leszakadó városrész, kis számú lakosságának és a központi belterülettől való távolságának köszönhetően a fejlődés jeleit kevésbé mutató falusias jellegű terület.

A korábban Sződ település területén Nevelek településrészre a zártkertes beépítés és területhasználat, volt jellemző. Azonban megváltoztak az igények, és egyre többen szerettek volna Nevelekre költözni. 2014-ben a településrészt lakossági igényre Gödhöz csatolták.

A hajdani zártkerti beépítés nyomaiban még fellelhető, a csatlakozás és új lakásépítési támogatási rendszer azonban a beépítését felgyorsította.

Göd településrészeinek lehatárolása
Forrás: Göd Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája
2008-2013, frissítve az önkorm.-tól kapott adatok alapján

A Bócsa-Újteleptől délre, a város keleti részén, az M2-es út nyugati oldalán épült meg az új Samsung gyár, a város legnagyobb ipari beruházása. Az M2-es út forgalomba helyezése az egyik legjelentősebb fejlesztés volt itt szerkezeti szempontból.

A város belterületétől keletre található az OVIT ipari gazdasági telephelye.

A település keleti részein a külterületek felé, mezőgazdasági területek láthatóak. A belterületek rohamos növekedése során és a két új lakóterület beépítése miatt a mezőgazdasági területek mérete lecsökkent. Napjaikban a megmaradt területeken szántóföldi művelés folyik.

A parti sávokba és a mezőgazdasági területekbe ékelődve fordulnak elő erdőterületek a településen. A belterületi részeken is előfordulnak erdősültségek, melyek közül a legjelentősebb a Nemeskéri park-erdő, amit helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítottak.²

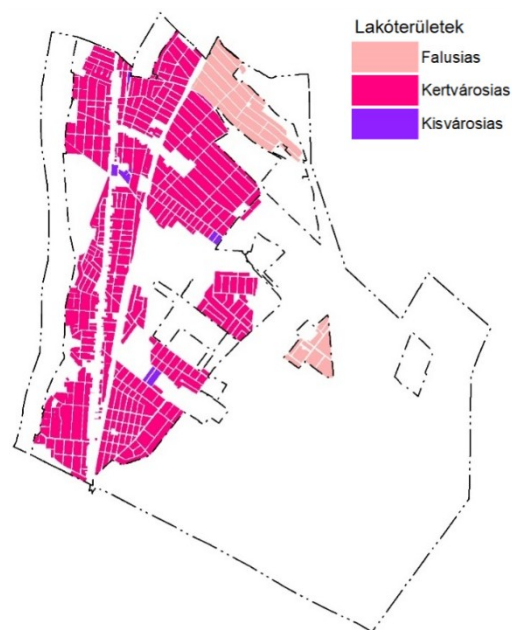
²forrás: Göd Város Településfejlesztési Konceptiója valamint Településrendezési eszközeinek módosítása, I. kötet
Megalapozó vizsgálat, 2018 (Archi-Profil Bt.)

BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK

Lakóterületek

Göd beépített területeinek legnagyobb részét a lakóterületek adják. A lakóterületekre általánosan jellemző a heterogén épületállomány és területhasználat. A település területére a kisvárosias, kertvárosias és falusias lakóterületi kialakítás a jellemző a beépítés módja, intenzitása, mind az épületek használati módja tekintetében. Az alsógödi részen kis- és kertvárosias, a felségödi településrészen falusias beépítés jellemző. A két településrész közti egykori nyaraló-, üdülőterületek folyamatosan átalakultak lakóterületté.

A település keleti részén falusias beépítésű terület, Bócsa Újtelep helyezkedik el. Jelentős nagyságú falusias lakóterület továbbá Nevelek településrész, a település északi határában. Kertvárosias jellegű beépítések találhatók Alsógödön közvetlenül a Duna-parton, illetve a gödi vasútállomástól nyugatra és Felsőgödtől délkeletre, a termálfürdő mögött.

Lakóterületek Gödön

Üdülőterületek Gödön

Üdülőterületek

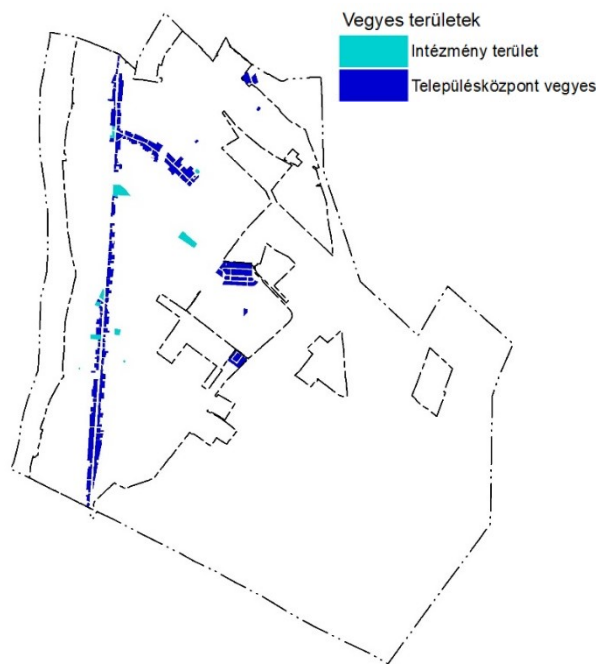
Üdülőházas területek találhatóak a Duna mentén, a strand szomszédságában. A Nemeskéri-Kiss kúria területe szintén üdülőházas üdülőterületként jellemezhető. Hétvégi házas üdülőterület található még a Duna vonala mentén.

Vegyes területek

Településközpont vegyes és intézmény területi a település központi részén pontszerűen megjelenő intézményi területek. Ezek az oktatási, igazgatási, egészségügyi, művelődési, egyházi, kereskedelmi, szolgáltató és vendéglátó épületek: községháza, templom, iskola, stb.

A város sajátos, helyi karaktert is befolyásoló problémája a központ hiánya, a központképző intézmények térbeli szórtsága, mivel az intézmények szétszóró elhelyezkedése miatt egyik területet sem nevezhetjük valóságos, sok funkciót ellátó településközpontnak. Ennek ellenére Alsógöd és Felsőgöd területén is központnak nevezhető egy-egy terület.

A Polgármesteri Hivataltól délre fekvő terület a Pesti út mentén és környezete Alsógöd kisebb központjának, a vasútállomás, az általános iskola és az óvodák, tehát az Ady Endre út környezete pedig Felsőgöd központjának tekinthető.

Vegyes területek Gödön

Gazdasági területek Gödön

Gazdasági területek

Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területek a település keleti oldalán, valamint a sződi közigazgatási határ mentén alakultak ki. Ipari-gazdasági terület a Nemeskéri Kúria mellett a volt TSz területén, illetve Bócsától délre jött létre. Itt épült fel a település legnagyobb gazdasági beruházása, a Samsung gyár. A 294/2020. (VI. 18.) Korm. rendelet 2021 decemberében tovább növelte a különleges gazdasági övezet által érintett ingatlanok jegyzékét, mely alapján további fejlesztések várhatóak. A fejlesztési szándékok ismerete nélkül nehéz megmondani, hogy milyen többletterhelést várható a településre nézve.

Az önkormányzattal való egyeztetés alapján az elhelyezhető rendeltetések köre a lakóterületek szomszédságában sokszor problémát okoz a lakóterületekre nézve.

Különleges területek

Különleges, beépített területek közül több nagy kiterjedésű is található Gödön. Ilyenek az strand, a temető és a sportterületek. Ezek méretükből adódóan településszerkezetiileg is meghatározó jelentőségűek.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

Közlekedési terület

Vasúti, meghatározó közúti közlekedési területek három helyen vágják át a települést észak-dél irányban. A belterületi részen halad át a 2-es számú főút és a Budapest-Vác vasútvonal. A külterület nyugati részén található az M2 autópályát.

Zöldterületek

A település zöldfelületi hálózatainak elemei: meglévő és már kijelölt zöldterületek, lakóterület fejlesztés tervezett zöldterületei. A településen belül a meglévő zöldterületek megőrzendők. A belterületi - közös használatú - zöldfelületek aránya a domináns kertek-családiházak települési arculatnak megfelelően - alacsony. A belterületi zöldfelületi rendszer túlnyomó részét a magántelkek alkotják, melyeknek a települési mezoklíma alakításában meghatározó szerepük van. Ápoltságuk, funkció szerinti kialakításuk (díszkert, haszonkert) növényfaj összetételük rendkívül vegyes.

Erdőterületek

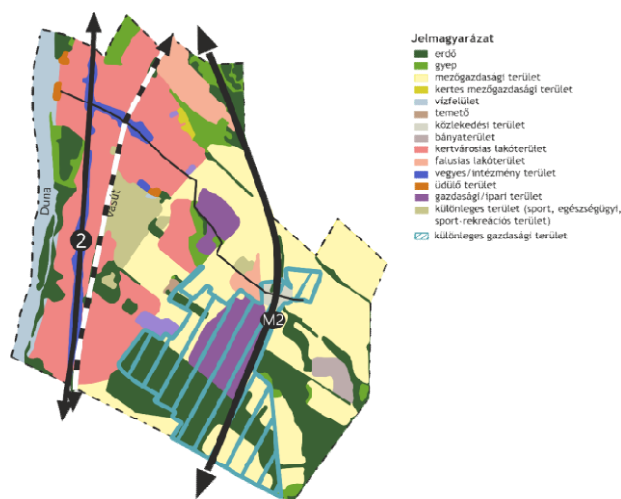
A település zöldfelületi hálózatainak elemei a településen található fásítási rendszer, a települést körülvevő fásítás, erdősávok. Göd legértékesebb erdőterületei a város nyugati szélén a Duna partján találhatók, mint az eredeti természeti állapotot részben őrző, megmaradt galéria erdők. Az erdőterületek nagyobb része pedig a várost keletről szegélyező mezőgazdasági zónába ékelődő, a gyengébb talajadottság miatt mezőgazdasági művelésre kevésbé alkalmas területeken jött létre. Egyes szakaszokon erdősávok kísérik a kisvízfolyásokat is. Védelmi rendeltetésű erdőterületek az Országos Erdőállomány Adattár szerint nyilvántartott erdőterületek.

Mezőgazdasági területek

A mezőgazdasági területek a külterület keleti felén találhatók. Az M2 autópályát területén, lakóterületi beépítés helyén és a belterület növekedése során területük jelentősen csökkent. A még meglévő mezőgazdasági területeken elsősorban szántóföldi művelést folytatnak. Göd mezőgazdasági területeinek általános tulajdonsága a termőföldek gyenge minősége miatt az alacsony haszontermelő képesség. A mezőgazdasági területeken jellemzően gabonafélék és takarmánynövények termesztése történik. Göd területén az állattartás szerepe az elmúlt évtizedben jelentősen visszaszorult, lényegében megszűnt.

Vízgazdálkodási területek

A vízgazdálkodási területek közé tartozik a Duna medre és az Ilka-patak területe. A vízgazdálkodási területek lehatárolása a meglévő állapot szerinti.³

Területhasználatvizsgálat
Forrás: Saját ábra

³forrás: Göd Város Településszerkezeti terv, Szabályozási terv és Helyi Építési Szabályzat I. kötet Településszerkezeti terv és Településszerkezeti terv leírás, 2020 (Archi-Profil Bt.)

1.5. A VÉDETT MŰEMLÉKI ÉRTÉKEK ÉS A HELYI ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG ÉRTÉKLELTÁRA

ORSZÁGOS MŰEMLÉKVÉDELEM

Gödön a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által nyilvántartott műemlék adatbázisa szerint egy műemléki védelem alatt álló építmény van. A védett műemléki értékek megőrzésére vonatkozó követelményekről a Kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 496/2016 (XII.28.) Korm. Rendelet rendelkezik.

Az országos nyilvántartás szerinti műemléki érték a következő:

Azonosító	Cím	Név	Védelem	Helyrajzi szám
13266	Nemeskéry Miklós út	Kiss Nemeskéry-Kiss-kúria műemléki környezete	Műemléki környezet	1827/47, 1827/28, 1827/95, 1827/80, 1827/81
14877	Nemeskéry Miklós út 33.	Kiss Nemeskéri-Kiss-kúria kertje	Műemlék	1827/94
30656	Jósika u. 14.	Héder villa	Műemlék	3255/2
7045	Nemeskéry Miklós út 33.	Kiss Nemeskéri-Kiss-kúria	Műemlék	1827/94

Nemeskéri Kiss-kúria: Az alsógödi kúria a 18. században épült, klasszicista stílusban. Jelenleg műemlékként van számon tartva az L alaprajzú, földszintes épület. Eredetileg a Madách család birtokában állt, majd Grassalkovich Antal vásárolta meg a Göd-pusztai birtokkal együtt. Az 1800-as években a földterületet haszonbérbe adták, majd néhány tulajdonosváltás után egy belga bank parcellázta fel, melynek nagy részét Nemeskéri Kiss Miklós vette meg a kiegyezés után. 1944-ig a Nemeskéri Kiss család tulajdonában állt, ám a második világháborút követően fokozatosan lepusztult. 1999-ben éttermet és panziót nyitott az ingatlanon, ahol kulturális programok is megrendezésre kerültek. 2010-ben bezárt, jelenleg a Szent Hubertus étterem és rendezvényközpont üzemel.

Héder villa: 1907-ben épült a Felsőgödön található Héder-villa. 1950-ig a család birtokában állt, utána az állam kezére került. 1983-ban megvásárolta a Belügyminisztérium, így az akkor már itt működő BM üdülő nyaraló, később kiszolgáló épülete lett, 2014-ben önkormányzati tulajdonná vált. Jelenleg az épület sorsa bizonytalan a jövőre nézve, jelenleg használhatatlan állapotban van. Műemlék jellegű épületként van számon tartva, 2014-ben pedig helyi védelem alá került a képviselő-testület által.

HELYI VÉDELEM

A helyi védelem alatt álló elemeket az önkormányzat a település TKR-ében jeleníti meg. Ez alapján Gödön nyolc helyi védelem alatt álló elem található. A helyi védelem célja, hogy a település hosszútávon megőrizze azokat az építményeket, melyek sajátos megjelenésükkel meghatározó elemei a településképnak.

1.	Tost (Pich) villa (piarista iskola)
2.	Művelődési ház (Volt Biciklis vendéglő)
3.	Pich-villa (Polgármesteri Hivatal)
4.	Kincsem udvarház (Volt versenystálló)
5.	Felsőgödi Gát

6.	harang haranglábbal
7.	Héder Villa
8.	Schöffner kastély kapuoszlopai

A Tost (Pich) villa az 1890-es években épült. A villának több tulajdonosa is volt, köztük Tosti Gyula, Wigner Antal, majd a Magyar Honvédelmi Szövetség. Jelenleg Piarista Szakmunkásképző Iskola üzemel itt.

Az eklektikus stílusú, egykori villa 1875-ben épült, a múltban biciklis vendéglőként funkcionált, mivel a kerékpár versenyek végállomásaként tartották számon, ma József Attila Művelődési ház és könyvtárként funkcionál.

A Polgármesteri Hivatal az 1900-as években Buchwald nyaralóként funkcionált a későbbiekben panzióként működött, majd a község megvásárolta a villát és községházként, majd tanácsházként üzemelt, jelenleg pedig városházként funkcionál.

A Kincsem Istálló a 18. században épült, mely versenystállóként funkcionált és a híres versenylóról Kincsemről kapta a nevét.

A 20. században épült Felsőgödi Gát kövezett rézsúje és a bástyái, a magyar feliratú harang, illetve a Schöffner kastély kapuoszlopai is helyi védelem alatt állnak.

1.6. A VÉDETTÉ NYILVÁNÍTOTT RÉGÉSZETI LELŐHELYEKET ÉS A NYILVÁNTARTOTT RÉGÉSZETI LELŐHELYEK

A Kötv 11. § szerint: A nyilvántartott régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak.

Göd város közigazgatási területét a nyilvántartott adatok szerint 29 nyilvántartott régészeti lelőhely érinti.

Lelőhely azonosító	Helyszín, elnevezés	Jellege	Kora	Megjegyzés
10142	Juhász halom (Lyukas-halom)	▪ Halomsír	▪ Ismeretlen kor	Részben Csomád területére eső régészeti lelőhely
10230	Malomárok	▪ Telepnyom ▪ Szórványlelet ▪ Telep	▪ Népvándorlás kor, ▪ Népvándorlás kor, avar ▪ Népvándorlás kor, avar	Részben Dunakeszi területére eső régészeti lelőhely
10351	Alba-kert	▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom	▪ Ismeretlen kor ▪ Őskor, vaskor, kelta ▪ Honfoglalás kor ▪ Árpád-kor	
10352	Duna-part	▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom	▪ Őskor, rézkor ▪ Őskor, vaskor, kelta ▪ Népvándorlás kor ▪ Árpád-kor	
10353	Pesti út 164.	▪ Telepnyom ▪ Telepnyom	▪ Őskor, újkőkor, késő újkőkor ▪ Őskor	

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telepnyom ▪ Sír 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Őskor, vaskor, kelta ▪ Ismeretlen kor 	
10354	Dózsa György utca 67.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sír 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Őskor, bronzkor 	
10355	Gödpuszta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telepnyom ▪ Temető 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Őskor, vaskor, kelta ▪ Őskor, vaskor, kelta 	
10356	Bócsaújtelep (Ilkamajor)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Erőd 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Római kor, késő római kor 	kiemelten védett régészeti lelőhely kiemelten védett régészeti lelőhely régészeti védőövezet 30/2005. (XII. 7.) NKÖM 44/2013. (VIII. 9.) BM
10357	Öreg-Futó-tábla	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telepnyom ▪ Terra sigillata ▪ Import tárgy ▪ Telepnyom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Római kor ▪ Római kor ▪ Római kor ▪ Árpád-kor 	
10358	Bajcsy-Zsilinszky utca 19.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bizonytalan jellegű lelet 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Őskor, bronzkor urnasíros kultúra 	
10359	Öreg-Futó-tábla	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telepnyom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Honfoglalás kor 	
10360	Öreg-Futó-tábla	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Őskor, vaskor, kelta ▪ Honfoglalás kor ▪ Árpád-kor 	
10361	Öreg-Futó-tábla	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Őskor, vaskor, kelta ▪ Római kor ▪ Honfoglalás kor ▪ Árpád-kor 	
10362	Pulyka-házi-dűlő	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Római kor ▪ Középkor 	
10363	Ilkamajor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szórványlelet 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ késő középkor 	
10364	Csomádi-rét	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Őskor ▪ Őskor, újkőkor, késő újkőkor ▪ Őskor, bronzkor 	
10365	Csomádi-rét	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telepnyom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Népvándorlás kor 	
10366	Belterület (Pusztatemplom)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Bizonytalan jellegű lelet ▪ Bizonytalan jellegű lelet ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Éremlelet 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Őskor, újkőkor, középsőújkőkor ▪ Őskor, rézkor, badeni kultúra-bolerázi csoport ▪ Őskor, bronzkor, harang alakú edények kultúrája ▪ Őskor, bronzkor, halomsíros kultúra ▪ Őskor, bronzkor urnasíros kultúra ▪ Őskor, vaskor, kelta ▪ Római kor ▪ Római kor ▪ Árpád-kor 	

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Éremlelet ▪ Település ▪ Templom ▪ Temető 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Középkor ▪ Középkor ▪ Középkor 	
10367	Várdomb	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vár 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Árpád-kor 	kiemelten védett régészeti lelőhely 59108/1991. MKM
10368	Könyök utca 20, 22.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Óskor, rézkor, badeni kultúra ▪ Óskor, bronzkor, halomsíros kultúra ▪ Népvándorlás kor ▪ Középkor 	
10369	Kisfaludy utca 13.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sír 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Népvándorlás kor 	
11706		<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	
11707		<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	
11708	Nevelek-dűlő	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Település 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Óskor, bronzkor urnasíros kultúra ▪ Népvándorlás kor ▪ Honfoglalás kor ▪ Árpád-kor 	
11709	Nevelek-dűlő	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Óskor, újkőkor, középsőújkőkor ▪ Árpád-kor 	
11710	Nevelek-dűlő	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Telepnyom ▪ Import tárgy ▪ Telepnyom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Óskor, újkőkor, középsőújkőkor ▪ Óskor, rézkor (?) ▪ Római kor ▪ Római kor ▪ Középkor, késő középkor 	
11711	Nevelek-dűlő	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Csontvázas sír ▪ Telepnyom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ismeretlen kor ▪ Árpád-kor 	
11712	Nevelek-dűlő	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Telep 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Népvándorlás kor, 9. század 	RészbenSződ területére eső régészeti lelőhely
70959	Nevelek-dűlő V.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Csontvázas sír ▪ Telep ▪ Telep 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ismeretlen kor ▪ Népvándorlás kor, késő avar kor ▪ Árpád-kor 	RészbenSződ területére eső régészeti lelőhely

Göd város közigazgatási területén belül ismert régészeti lelőhelyek közül 2 régészeti lelőhely egyedileg védett:

Lelőhely azonosító	Helyszín, elnevezés	Jellege	Kora	Megjegyzés
10356	Bócsa-újtelep (Ilkamajor)	▪ Erőd	▪ Római kor, késő római kor	kiemelten védett régészeti lelőhely és kiemelten védett régészeti lelőhely régészeti védőövezet 30/2005. (XII. 7.) NKÖM 44/2013. (VIII. 9.) BM
10367	Várdomb	▪ Vár	▪ Árpád-kor	kiemelten védett régészeti lelőhely 59108/1991. MKM

A település régészeti örökségének vonatkozó ismereteink elsősorban a Magyarország Régészeti

Topográfiája (MRT) program során végzett szisztematikus terepbejárásoknak köszönhetőek, amelyeket többek között olyan régészeti kutatások eredményei egészítettek ki, mint például a késő római kori erőd maradványainak régészeti feltárása.

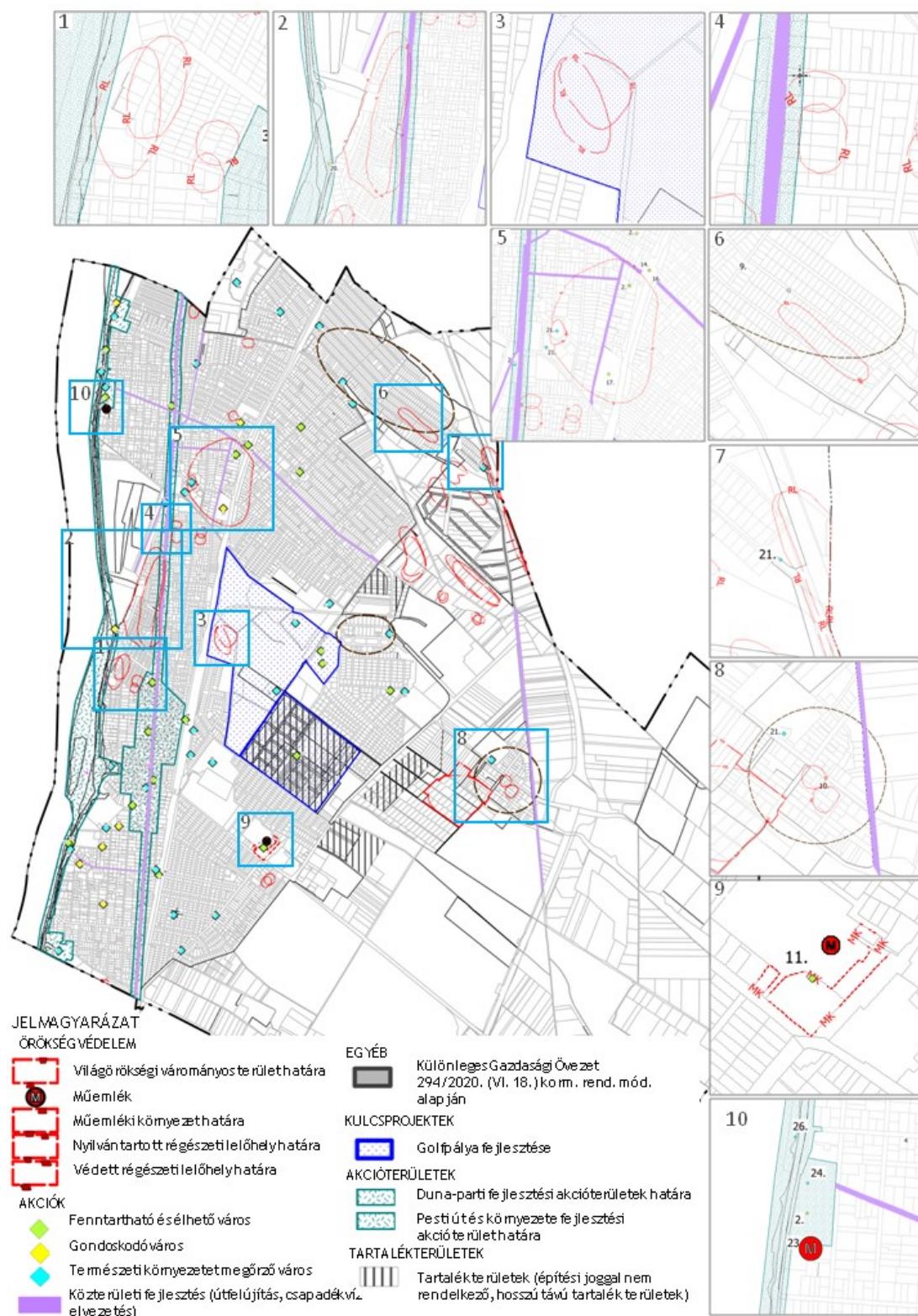
Ezeket az adatokat nézve szinte egyértelmű, hogy a település régészeti örökségét a Duna keleti oldalán húzódó, az Ilka-, és Szódrákosi-patakok által tagolt, magaspart kedvező adottságai, és az ebben a környezetben létrejött településtörténeti csomópontok határozzák meg.

A jellegzetes topográfiai adottságok miatt azonban érdemes figyelembe venni, hogy a Duna, valamint az Ilka-patak mentén régészeti lelőhelyek legtöbbször nagy kiterjedésű, akár több korszakot is magában foglaló összefüggő lelőhelykomplexumokat alkotnak (pl.: Nevelek-dűlő, Öreg-Futó-tábla, Alba-kert-Duna-part)

Ezek lehatárolása korszakolása ugyanakkor, a felszíni régészeti leletgyűjtésre alapozott azonosítás következtében, legtöbbször bizonytalan. Ezért az ismert és közhiteles nyilvántartásban szereplő lelőhelyeken kívül újabb régészeti jelenségek, esetenként újabb régészeti lelőhelyek előkerülését nem lehet kizárni!

2. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE

Az értékleltárban a védett értékek szerepelnek. A védett értékeket érintően nincs tervezett jelentős fejlesztés, ezek megőrzése a cél. A fejlesztéselemzés során azok az értékek kerülnek bemutatásra, ahol a védett értékeket esetleges változás érinti.

Fejlesztéssel érintett területek lehatárolása (forrás: saját szerkesztés)

2.1. MŰEMLÉKI ÉRTÉKET, HELYI VÉDETT ÉPÜLETET ÉRINTŐ AKCIÓTERÜLETEK ÉS AKCIÓPONTOK

Az akcióterületek két esetben érintenek műemléki épületet.

<p>9. lehatárolás</p> <p>11. akcióterület - Nemeskéri-Kiss kúria környékének fejlesztése</p> <p>Érintett érték: Nemeskéri-Kiss kúria</p> <p>A fejlesztés a kúriára és környezetére vonatkozik, amely műemléki védelmet és műemléki környezet lehatárolást évez.</p> <p>A fejlesztés pozitív hatással lesz a védett értékre.</p>	
<p>10. lehatárolás</p> <p>23. akcióterület - Műemlék jellegű építmények felújítása</p> <p>Érintet érték: Műemléki jellegű építmények</p> <p>A Duna-part környezetében a megőrzésre és a fejlesztésre kerül a fókusz, melynek része a Héder villa és a Tost-Wigner villa felújítása.</p> <p>A fejlesztésekkel az értékes épületek hosszú távú hasznosítása és állapotmegőrzése válik lehetővé.</p>	

2.2. TERÜLETI VÉDELEMMEL ÉRINTETT AKCIÓTERÜLETEK ÉS AKCIÓPONTOK

Az akcióelemzés során vizsgáljuk a világörökségi várományos területek, nyilvántartott régészeti lelőhelyek, és védett régészeti lelőhelyek területeit, bemutatásra kerülnek a fejlesztések lehetséges hatásai a védett területekre.

VILÁGÖRÖKSÉGI VÁROMÁNYOS TERÜLETET ÉRINTŐ AKCIÓTERÜLETEK

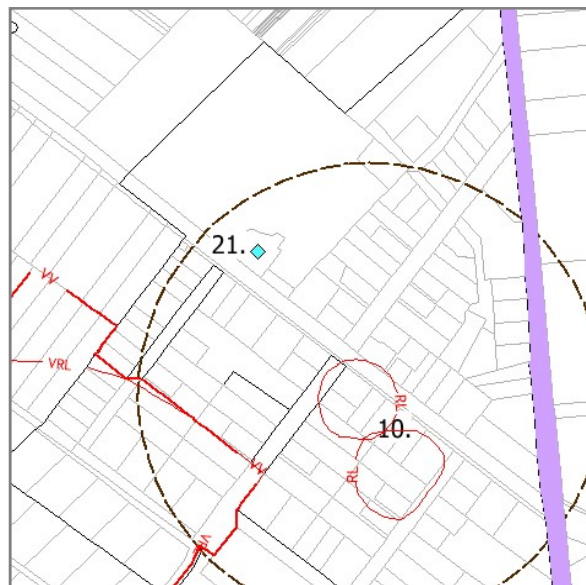
Göd területét a római birodalom határai - A dunai limes magyarországi szakasza világörökségi várományos terület érinti, mely jelölését 2021-ben a magyar kormány visszavonta, a limes út németországi, ausztriai és szlovákiai része viszont megszerezte az UNESCO védelmet.

8. lehatárolás**10. Bócsa-Újtelep városrész fejlesztése**

Érintett érték: Világörökségi várományos terület

A már teljesen beépület Bócsa-Újtelep falusias karakterének megőrzését figyelembe vevő kereskedelmi fejlesztése cél a területen, melyet a világörökségi várományos terület lehatárolása érint.

A tervezett fejlesztések nem lesznek negatív hatással a régészeti lelőhelyekre, de minden beruháznál figyelembe kell venni az értékek megóvását.

MŰEMLÉKI KÖRNYEZETET ÉRINTŐ AKCIÓTERÜLETEK/ AKCIÓPONTOK

Göd területén egy műemléki, környezet található melyet érinti a 11. akcióterület - Nemeskéri-Kiss kúria környékének fejlesztése. A fejlesztés hatásai a 2.1. *Műemléki értéket, helyi védett épületet érintő akcióterületek és akciópontok* fejezetben olvasható.

2.3. AZ ISMERT VÁLTOZÁSOK HATÁSAI A RÉGÉSZETI ÖRÖKSÉGRE

Göd város régészeti öröksége, részben általános mezőgazdasági hasznosítású-, részben pedig beépített területen fekszik. A település közigazgatási területén belül nem ismert a mezőgazdasági művelésből, és települési infrastruktúra fejlesztésből, valamint új beépítésekből fakadó kockázatoktól jelentősen eltérő, a régészeti örökséget veszélyeztető tényező. Göd város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS)kapcsán általánosságban megállapítható, hogy a rendezési és területfejlesztési elképzelések, a régészeti lelőhelyek elhelyezkedésének figyelembevételével kerültek meghatározásra. Ezért a vizsgálat során elsősorban azokra a zónákra koncentráltunk, amelyek érintik a jelenleg ismert, és részben kiemelten védett régészeti lelőhelyállományt, illetve befolyásolják azok hosszú távú fenntarthatóságát.

A tervezési alaptérképen a régészeti lelőhelyek világoszöld, szaggatott vonalláncában - **RL** - betű szerepel.

Tervezett változtatásokhoz kapcsolódó fotódokumentáció a mellékletben található (4-106. képek)

- volt Golf pálya zöldfelületi fejlesztése, megóvása (T1.P1.E1.)

T1.P1.E1/1. Golf-pálya területére természetvédelmi kezelési terv készítése

T1.P1.E1/2. Élőhely-rekonstrukció; ökológiai hálózat fejlesztése, ökofolyosók kialakítása

T1.P1.E1/3. volt Golf-pályán lévő kis tavak revitalizációja

T1.P1.E1/4. Természetvédelmi területek lehatárolása jelzőtáblákkal

T1.P1.E1/5. Városi, nagy befogadóképességű rendezvényhelyszín létrehozása színpaddal, mérsékelt infrastruktúra fejlesztéssel

T1.P1.E1/6. Kutyabarát zónák kijelölése

T1.P1.E1/7. Természetközeli játszóhely kialakítása

T1.P1.E1/8. Teljeskörű csapadékvíz-gazdálkodás, vízkormányzás, vízkezelés

T1.P1.E1/9. Illegális területfelhasználás felszámolása

A változtatással érintett terület a szemle idején füves, fás, vegetációval fedett, részben beépített volt. A tervezett változtatással érintett zóna a Duna menti magasparton, észak-déli irányban hosszan elnyúló településtörténeti szempontból is jelentős, régészeti lelőhelycsoport keleti peremén fekszik. A vasúti csomópont közelében fekvő nyugati része egyértelműen érinti a 10362 azonosító számú ún. Pulyka-házi-dűlő régészeti lelőhelyet. A terület vegetációs fedettsége miatt a régészeti terepbejárás lehetőségei korlátozottak voltak, a régészeti lelőhelyre utaló leletek, illetve egyéb, régészeti lelőhelyre utaló jelenségek nem kerültek elő.

Ezért, amennyiben az érintett régészeti lelőhely érintettségét a tervezett beruházások során nem lehet elkerülni, akkor aváltoztatással érintett földrészletek valós régészeti érintettségét a régészeti lelőhelyekterületén tervezett talajbolygató tevékenységet megelőzően, vagy azok részeként szükséges megállapítani. A régészeti lelőhellyel érintett területrészeket - amennyiben azok bolygatatlanságát nem lehet fenntartani - a beruházás megkezdése előtt, vagy annak részeként fel kell tární. A lelőhely pontos lehatárolásával kapcsolatos bizonytalanságok miatt az azzal szomszédos földrészletek régészeti érintettségét: újabb, ismeretlen régészeti leletek, lelőhelyrészletek előkerülését, nem lehet kizárni, ezért a régészeti lelőhellyel szomszédos parcellákat Régészeti Érdekű területként kell kezelni.

Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhely előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) alapján kell eljárni:

Ha régészeti feltárás nélkül régészeti emlék, lelet vagy annak tűnő tárgy kerül elő, a felfedező, a tevékenység felelős vezetője, az ingatlan tulajdonosa, az építtető vagy a kivitelező köteles

a) az általa folytatott tevékenységet azonnal abbahagyni,

b) a jegyző útján a hatóságnak azt haladéktalanul bejelenteni, amely arról haladéktalanul tájékoztatja a mentő feltárás elvégzésére a 22. § (5) bekezdése szerint feltárásra jogosult intézményt, valamint

c) a tevékenységet szüneteltetni, továbbá a helyszín és a lelet őrzéséről - a felelős őrzés szabályai szerint - a feltárásra jogosult intézmény intézkedéséig gondoskodni *(továbbiakban: Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhely előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) bekezdés rendelkezései alapján kell eljárni).*

-Pesti út fejlesztése - F5.P2.E4.

F5.P2.E4/1. Burkolat felújítás

F5.P2.E4/2. Csapadékvíz kezelése

F5.P2.E4/3. Zöldfelületek rendezése

F5.P2.E4/4. Parkolási célú fejlesztése

F5.P2.E4/5. Kerékpársáv kialakítása

F5.P2.E4/6. Járdafelújítás, járdaépítés

F5.P2.E4/7. Forgalomcsillapítás

F5.P2.E4/8. Településkapuk létrehozása

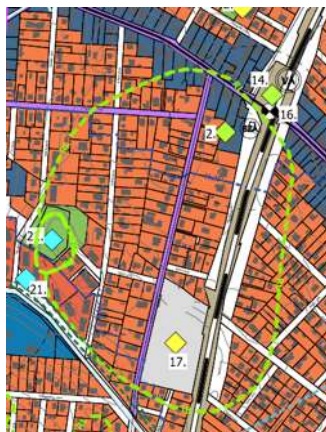
A változtatással érintett terület beépített. Fontos azonban kiemelni, hogy a tervezett változtatással érintett zóna a Duna menti magasparton, észak-déli irányban hosszan elnyúló településtörténeti szempontból is jelentős, régészeti lelőhelycsoport keresztezi. A tervezett módosítások így közvetlenül és közvetetten érintik a 10351, 10352, 10353, 10358, 10366, 10367 azonosító számú régészeti lelőhelyeket. A tervezett beavatkozások ugyanakkor, elsősorban a jelenlegi hasznosítás fejlesztésével kapcsolatban merültek fel és alapvetően nem korlátozzák, illetve nem érintik területen lévő régészeti lelőhelyek hosszú távú fenntarthatóságát.

Ennek ellenére a régészeti lelőhelyek valós érintettségét a régészeti lelőhelyekterületén tervezett talajbolygató tevékenységet megelőzően, vagy azok részeként szükséges megállapítani. A régészeti lelőhellyel érintett területrészeket - amennyiben azok bolygatatlanságát nem lehet fenntartani - a beruházás megkezdése előtt, vagy annak részeként fel kell tárni. A lelőhely pontos lehatárolásával kapcsolatos bizonytalanságok miatt az azzal szomszédos földrészeket régészeti érintettségét: újabb, ismeretlen régészeti leletek, lelőhelyrészletek előkerülését, nem lehet kizárni, ezért a régészeti lelőhellyel szomszédos parcellákat Régészeti Érdekű területként kell kezelni.

Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhely előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) bekezdés rendelkezései alapján kell eljárni.

- 17. Sportlétesítmények fejlesztése -
G1.P2.E1/3. Felsőgödi focipálya melletti
terület fejlesztése
- 2. Közintézmények energetikai
korszerűsítése - F1.P1.E1/2. Közintézmények
energetikai fejlesztése
(Gödi Szivárvány Bölcsőde, Rákóczi utca)

21. Közterületi zöldfelületek fejlesztése -
T1.P1.E2/3. Várdomb (Rózsa u.) fejlesztése

A változtatással érintett területek a szemle idején nagyobb részt beépített, illetve füves, fás,

vegetációval fedettek voltak. A Várdomb területe nagyobb részt gyepes, fás, a tetején zászlórúddal és kisebb kültéri létesítményekkel (Millenniumi-park). A lelőhely északkeleti sarka kerítéssel védett, a dombot korábban bolygató homokbányászatot tábla tiltja!

A tervezett változtatással érintett zónák az egykori középkori település központ (10366 azonosító számú régészeti lelőhely) és az annak a nyugati peremén magasodó, Árpád-kori erődítés területén fekszenek (10366 azonosító számú régészeti lelőhely).

Annak ellenére, hogy a tervezett, elsősorban energetikai korszerűsítési, illetve a védett régészeti lelőhely hosszú távú fenntarthatóságát célzó változtatások nem korlátozzák, illetve nem érintik területen lévő régészeti lelőhely hosszú távú fenntarthatóságát, a változtatással érintett földrészeket valós régészeti érintettségét a régészeti lelőhelyek területén tervezett bármilyen talajbolygató tevékenységet megelőzően, vagy azok részeként szükséges megállapítani. A régészeti lelőhellyel érintett területrészeket - amennyiben azok bolygatatlanosságát nem lehet fenntartani - a beruházás megkezdése előtt, vagy annak részeként fel kell tárni. A lelőhely pontos lehatárolásával kapcsolatos bizonytalanságok miatt az azzal szomszédos földrészeket régészeti érintettségét: újabb, ismeretlen régészeti leletek, lelőhelyrészek előkerülését, nem lehet kizárni, ezért a régészeti lelőhellyel szomszédos parcellákat Régészeti Érdekű területként kell kezelni.

Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhely előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) bekezdés rendelkezései alapján kell eljárni.

Különösen fontos a védett régészeti lelőhely területén, illetve környezetében tervezett munkálatoknak a szigorúbb jogszabályi előírásoknak való megfeleltetése (Kötv.12§-16§, Rendelet 54§ (5)-(8)). Ezért a területet érintő változtatások tervezése során, már az előzetes egyeztetési körbe is, érdemes bevonni a területileg illetékes Hatóságot, amely a Kötv 53§ (3) alapján, a hatósági döntéséhez örökségvédelmi hatástanulmány (a továbbiakban: döntéselőkészítő örökségvédelmi hatástanulmány) készítését írhatja elő.

- 9. Nevelek városrész fejlesztése (F3.P1.E2.)

F3.P1.E2/1. Vonalas infrastruktúra fejlesztése

F3.P1.E2/2. Szabadidős, zöldfelület növelése

F3.P1.E2/3. Közlekedésfejlesztés

A régészeti szempontból is kiemelt jelentőségű Nevelek-dűlő közelében fekvő városrész teljesen beépített. Központi területe egyértelműen érinti a 11708 azonosító számú, ún. Nevelek-dűlő régészeti lelőhelyet, valamint délkeletről határos az Ilka-patak északi oldalán fekvő 11709, 11710, 11711, 11712 azonosító számú (szintén Nevelek-dűlő névre hallgató) lelőhely komplexummal. A tervezett változtatások ugyanakkor, alapvetően nem korlátozzák, illetve nem érintik területen lévő régészeti lelőhelyek hosszú távú fenntarthatóságát.

Ennek ellenére a régészeti lelőhelyek valós érintettségét, minden esetben a régészeti lelőhelyek területén tervezett talajbolygató tevékenységet megelőzően, vagy azok részeként szükséges megállapítani. A régészeti lelőhellyel érintett területrészeket - amennyiben azok bolygatatlanságát nem lehet fenntartani - a beruházás megkezdése előtt, vagy annak részeként fel kell tárni. A lelőhely pontos lehatárolásával kapcsolatos bizonytalanságok miatt az azzal szomszédos földrészeket régészeti érintettségét: újabb, ismeretlen régészeti leletek, lelőhelyrészletek előkerülését, nem lehet kizárni, ezért a régészeti lelőhellyel szomszédos parcellákat Régészeti Érdekű területként kell kezelni.

Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhely előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) bekezdés rendelkezései alapján kell eljárni.

való kivonását.

Ez a már beépített, saját infrastruktúrával rendelkező területen nem lehetséges, itta régészeti lelőhelyek valós érintettségét, minden esetben a régészeti lelőhelyek területén tervezett talajbolygató tevékenységet megelőzően, vagy azok részeként szükséges megállapítani. A régészeti lelőhellyel érintett területrészeket - amennyiben azok bolygatatlanóságát nem lehet fenntartani - a beruházás megkezdése előtt, vagy annak részeként fel kell tártani. A lelőhely pontos lehatárolásával kapcsolatos bizonytalanságok miatt az azzal szomszédos földrészletek régészeti érintettségét: újabb, ismeretlen régészeti leletek, lelőhelyrészletek előkerülését, nem lehet kizárni, ezért a régészeti lelőhellyel szomszédos parcellákat Régészeti Érdekű területként kell kezelni. Különösen fontos a védett régészeti lelőhely területén, illetve környezetében tervezett munkálatoknak a szigorúbb jogszabályi előírásoknak való megfeleltetése (Kötv.12§-16§, Rendelet 54§ (5)-(8)). Ezért a területet érintő változtatások tervezése során, már az előzetes egyeztetési körbe is, érdemes bevonni a területileg illetékes Hatóságot, amely a Kötv 53§ (3) alapján, a hatósági döntéséhez örökségvédelmi hatástanulmány (a továbbiakban: döntéselőkészítő örökségvédelmi hatástanulmány) készítését írhatja elő.

Az értékvédelmi terv

Az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények

Göd város területén belül 29nyilvántartott régészeti lelőhelyről vannak ismereteink, ezek közül 2 lelőhely kiemelten védett.

Jellemzően nem ismert, a jelenlegi, alapvetően mezőgazdasági tevékenységből és az egyes beépítési változásokkal, infrastruktúra fejlesztéssel járó, általános kockázatoknál nagyobb, a lelőhelyek állapotát ténylegesen veszélyeztető tényező. A jelenlegi területhasznosítás és beépítési változások nem állnak ellentétben a régészeti lelőhelyek hosszú távú fenntarthatóságával. Fontos szempont azonban, hogy a település területén ismert egykori települési zónák régészeti öröksége csak részben felderített, ezért a történeti településhálózatot érintő bármilyen, jövőbeni változás, talajbolygatással járó beavatkozás (beépítés, közműfektetés) esetén számítani kell az ismeret és ismeretlen régészeti lelőhelyek megjelenésére. Az adott változtatási szándékok ismeretében, a régészeti lelőhelyek területén tervezett földmunkát megelőzően, vagy ennek részeként minden esetben szükséges megállapítani a régészeti lelőhelyek valós kiterjedését, ezzel együtt pedig a régészeti feltárás formáját és mértékét.

Göd esetén ez különösen fontos, hiszen a főváros agglomerációjában lévő település jelentős terület- és iparfejlesztési „nyomás alatt” van. A gazdag régészeti lelőhelyállomány és a település közigazgatási területén belül ismert kedvező adottságú területek miatt egyértelmű, hogy ezek a fejlesztési elképzelések csak a régészeti lelőhelyállomány bolygatásával valósíthatók meg. A régészeti örökség, különösen a kiemelten védett lelőhelyrészletek ismeretében a hosszú távú fenntarthatóság érdekében ezek elhelyezkedését, állapotát és a fenntarthatóság feltételeit figyelme kell venni a területhasználati változások tervezésénél.

Különösen fontos ebből a szempontból a település kiemelten védett régészeti állományának : Várdomb és Ilka-major védelme és a lelőhelyek hosszútávú fenntarthatóságának biztosítása, amely elsősorban az Ilka-majorban fekvő késő római erős esetén a területfejlesztés alapvető átgondolását is szükségessé teheti. Át kell gondolni a Bócsa-Újtelep városrész fejlesztésének irányait és az esetlegesen újabb beépítésre szán területeket a védett régészeti lelőhely és az azt övező védőzóna ismeretében kell kijelölni.

3.AZ ÖNKORMÁNYZATI FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

Göd Város Önkormányzata a ITS-ében meghatározta az alábbi célokat:

- Vonzó és energiahatékony épített környezet, táj-, és településkép
- Minőségi életkörülmények és színvonalas lakókörnyezet fenntartása, átalakuló városrészek tervszerű, ütemezett fejlesztése
- Környezettudatos területfelhasználás, a tájhasználat optimalizálása, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a helyi erőforrások hasznosítása
- Helyi identitástudat erősítése
- A városi zöldfelületi hálózat továbbfejlesztése
- Duna-parti területek fejlesztése az ökológiai szempontok figyelembevételével

Az értékek megőrzése érdekében az önkormányzat feladata a települési értékkataszter 5-10 évenkénti felülvizsgálata és szükség szerinti bővítése.

A helyi védett értékek megőrzését elősegítheti a védettséghez kapcsolt támogatási rendszer működtetése. A védett értékek értékőrző felújítása sokszor költségesebb a hagyományos felújítási munkáknál.

Az Önkormányzatnak érdemes támogatni a védett épületek hasznosítását, akár funkcióváltó átalakítását. A használaton kívüli, gazdátlan épületek amortizációja sokkal gyorsabb, mint a folyamatosan karbantartott, hasznosított épületeké.

A helyi védelemre érdemes épületek, építmények tulajdonosait érdekeltté kell tenni, hogy igyekezzenek az eredeti formájukban megőrizni, az eredeti formájukra visszaállítani, esetleg az eredeti formájukhoz illeszkedően bővíteni, korszerűsíteni azokat. A megőrzés nem zárja ki, sőt igényli a mai funkcióra, használatra való alkalmassá tételt, mert ez esetben maradnak fent az épületek.

A régészeti lelőhelyeket érintő tervezett besorolási változtatásokhoz kapcsolódó tervezés és a földmunkával járó kivitelezés során fenti megfigyeléseket, az értékvédelmi tervben tett megállapításokat és javaslatokat figyelembe kell venni, a régészeti lelőhelyek védelme érdekében a 2001. évi LXIV. törvény, illetve a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet rendelkezései alapján kell eljárni.

Új, eddig ismeretlen régészeti lelőhely előkerülése esetén, 2001. évi LXIV. törvény 24. § (2) rendelkezései az irányadóak.

4. ÖSSZEFOGLALÓ

Göd a Közép-Magyarországi régióban, azon belül Pest megye északi részén, a Duna keleti oldalán fekvő település. További két várossal (Fót és Dunakeszi) és egy községgel (Csomád) a Dunakeszi járást alkotják, mely a fővárosi agglomeráció részét képezi.

Göd Budapesttől északra, a 2. sz. autótú mellett helyezkedik el, a Duna bal partján, Budapest és Vác között, a fővárostól mintegy 20 km-re.

Területfelhasználását, meghatározzák a természet, - közlekedés, valamint a gazdaságföldrajzi és a táji, történeti adottságok. A természeti környezet mellett az épített környezet is jelentősen befolyásolja a településszerkezetet és a város arculatát. A közigazgatási körzetet átszelő autópályák és egyéb közutak, valamint vasutak nyomvonalai Göd település szerkezetének és arculatának meghatározó tényezői.

A településen elkülöníthető 6 városrész: Központi városrész (Központ), Felsőgöd, Alsógöd, Oázis lakópark (Újváros), Bócsa-Újtelep és Nevelek.

A településen található műemlék, műemléki környezet lehatárolása, világörökségi várományos terület, nyilvántartott régészeti lelőhely és védett régészeti lelőhely is.

Göd a jövőben szeretné úgy fejleszteni területeit, hogy nagyfokú figyelmet fordít a lakónépesség igényeire, a fenntarthatóságra, klímaadaptációra és a természeti, valamint művi értékek védelmére. Ezért több fejlesztés irányul értékes épületek fejlesztésére, a Duna-part és más zöldterületek revitalizációjára, valamint egyes településrészek megújítására, központi terület kialakítására.

5. NYILATKOZATOK

Alulírott Ferik Tünde okl. építésmérnök, vezető településrendező tervező nyilatkozom, hogy az elkészített örökségvédelmi hatástanulmány az örökségvédelmi jogszabályoknak, továbbá hatósági előírásoknak megfelel. A Völgyzugoly Műhely Kft. tervezői és a régész munkatárs az Örökségvédelmi hatástanulmány elkészítésére jogosultak.

Budapest, 2023. június 29.

Ferik Tünde
okl. építésmérnök
vezető településtervező
TT/1 13-1259

Nyilatkozat a tervezett megoldásokról és kulturális örökségvédelmi hatástanulmány elkészítésre való jogosultságról

Alulírott, Dr. Belényesy Károly, régész, nyilatkozom, hogy a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 84. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti előírásnak megfelelően szerepelek az adott örökségvédelmi területre vonatkozó szakértői névjegyzékben, valamint a 439/2013. (XI. 20.) Korm. rendeletben foglalt előírásnak megfelelően rendelkezem régész szakirányú felsőfokú végzettséggel.

Régész diploma száma: 660/99 (ELTE-BTK)

Szakértői engedély száma: 15-016

A településrendezési tervben szereplő megoldások megfelelnek az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak.

Budapest, 2023. június 28.

Dr. Belényesy Károly

régész, örökségvédelmi szakértő

MELLÉKLET

KÉPEK

1. GÖDÉS KÖRNYÉKE AZ ELSŐ KATONAI FELMÉRÉS (1763-1787) TÉRKÉPLAPJÁN, ELŐTÉR BEN A DUNAI MAGASPART ÉS A MAI TELEPÜLÉST KÖZVETLENÜL MEGELŐZŐ ÚTÁLLOMÁS (W.H.) FORRÁS: ARCANUM, [HTTP://MAPIRE.EU/HU/](http://mapire.eu/hu/)

2. GÖD ÉS KÖRNYEZETE, A MÁSODIK KATONAI FELMÉRÉS (1806-1869) TÉRKÉPLAPJÁN, FORRÁS: ARCANUM, [HTTP://MAPIRE.EU/HU/](http://mapire.eu/hu/)

VÁLTOZTATÁSSAL ÉRINTETT TERÜLETEK

4. Volt Golf pálya zöldfelületi fejlesztése

5. volt Golf pálya zöldfelületi fejlesztése

6. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

7. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

8. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

9. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

10. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

11. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

12. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

13. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

14. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

15. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

16. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

17. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

18. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

19. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

20. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

21. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

22. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

23. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

24. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

25. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

26. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

27. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

28. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

29. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

30. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

31. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

32. VOLT GOLF PÁLYA ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSE

33. PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

34. PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

35. PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

36. PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

37. PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

38. PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

39. PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

40. PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

41. PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

42. PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

43. PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

44.PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

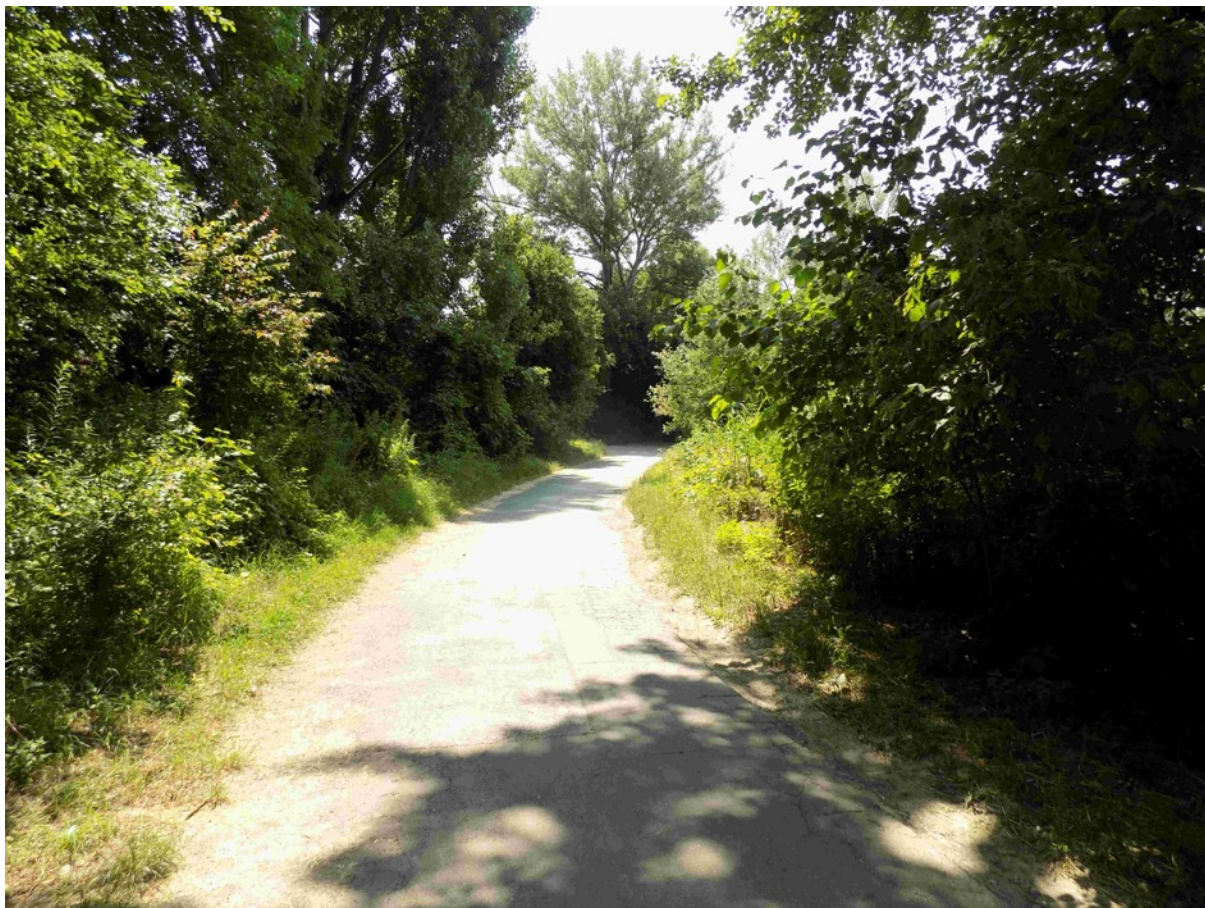
45.PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

46.PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

47.PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

48.PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

49.PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

50.PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

51.PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

52.PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

53.PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

54. PESTI ÚT FEJLESZTÉSE

55. SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE, KÖZINTÉZMÉNYEK ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE

56. SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE, KÖZINTÉZMÉNYEK ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE

57. SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE, KÖZINTÉZMÉNYEK ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE

58. SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE, KÖZINTÉZMÉNYEK ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE

59. SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE, KÖZINTÉZMÉNYEK ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE

60. SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE, KÖZINTÉZMÉNYEK ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE

61. SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE, KÖZINTÉZMÉNYEK ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE

62. SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE, KÖZINTÉZMÉNYEK ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE

63. SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE, KÖZINTÉZMÉNYEK ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE

64. SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE, KÖZINTÉZMÉNYEK ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE

65. SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE, KÖZINTÉZMÉNYEK ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE

66. SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE, KÖZINTÉZMÉNYEK ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE

67. SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE, KÖZINTÉZMÉNYEK ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE

68. SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FEJLESZTÉSE, KÖZINTÉZMÉNYEK ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE

69. VÁRDOMB ÉS KÖRNYEZETE

70 VÁRDOMB ÉS KÖRNYEZETE

71. VÁRDOMB ÉS KÖRNYEZETE

72. VÁRDOMB ÉS KÖRNYEZETE

73. VÁRDOMB ÉS KÖRNYEZETE

74. VÁRDOMB ÉS KÖRNYEZETE

75. VÁRDOMB ÉS KÖRNYEZETE

76. VÁRDOMB ÉS KÖRNYEZETE

77. VÁRDOMB ÉS KÖRNYEZETE

78. VÁRDOMB ÉS KÖRNYEZETE

79. VÁRDOMB ÉS KÖRNYEZETE

80. VÁRDOMB ÉS KÖRNYEZETE

81. NEVELEK VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE

82. NEVELEK VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE

83. NEVELEK VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE

84. NEVELEK VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE

85. NEVELEK VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE

86. NEVELEK VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE

87. NEVELEK VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE

88. NEVELEK VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE

89. NEVELEK VÁROSRÉSZ FEJLESZTÉSE

90. NEVELEK VÁROSRÉSZ FEJLESZTÉSE

91. NEVELEK VÁROSRÉSZ FEJLESZTÉSE

92. NEVELEK VÁROSRÉSZ FEJLESZTÉSE

93. NEVELEK VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE

94. NEVELEK VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE

95. NEVELEK VÁROSRÉSZ FEJLESZTÉSE

96. NEVELEK VÁROSRÉSZ FEJLESZTÉSE

97. NEVELEK VÁROSRÉSZ FEJLESZTÉSE

98. NEVELEK VÁROSRÉSZ FEJLESZTÉSE

99. BÓCSA-ÚJTELEP VÁROSRÉSZ FEJLESZTÉSE

100. BÓCSA-ÚJTELEP VÁROSRÉSZ FEJLESZTÉSE

101. BÓCSA-ÚJTELEP VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE

102. BÓCSA-ÚJTELEP VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE

103. BÓCSA-ÚJTELEP VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE

104. BÓCSA-ÚJTELEP VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE

105. BÓCSA-ÚJTELEP VÁROSRÉSZ FEJLESZTÉSE

106. BÓCSA-ÚJTELEP VÁROS RÉSZ FEJLESZTÉSE